

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
110/14. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2014. július 17.

A főtanácsnok indítványa a C-148/13., C-149/13. és
C-150/13. sz. egyesített ügyekben
A, B és C

E. Sharpston főtanácsnok véleménye szerint az Alapjogi Charta korlátozza a tagállamokat a menedékkérők által állított szexuális irányultság ellenőrzésekor megillető cselekvési szabadságot

Noha a tagállamok jogosultak az ilyen kérelmek hitelességének ellenőrzésére, bizonyos ellenőrzési módszerek, mint az orvosi és pseudo-orvosi vizsgálatok, a tola kodo kérdések, valamint a szexuális tevékenységekre vonatkozó bizonyítékok megkövetelése, összeegyeztethetetlenek az Alapjogi Chartával

A menekültként való elismerés feltételeire vonatkozó minimumszabályokról szóló uniós irányelv¹ értelmében – amely irányelv hivatkozik a genfi egyezmény releváns rendelkezéseire – valamely harmadik országbeli állampolgár a származási országában faji, illetőleg vallási okok, nemzeti hovatartozása, politikai meggyőződése, avagy meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt menekült jogállást kérhet az Európai Unió területén. A Bíróság korábban kimondta, hogy az egyén hivatkozhat arra, hogy szexuális irányultság alapján tagja egy meghatározott társadalmi csoportnak.²

A, B és C azon okból kért Hollandiában menedékjogot, hogy származási országukban megalapozottan félnek az üldöztetéstől azért, mert homoszexuális férfiak. Kérelmeiket elutasították, mivel a holland hatóságok kételkedtek a kérelmezők saját állításuk szerinti szexuális irányultságán alapuló kérelmeik igazságtartalmában. A hatáskörrel rendelkező miniszter úgy vélte, hogy nem szükséges feltétel nélkül elfogadnia valamely egyénnek a homoszexualitásán alapuló állítását. Következésképpen sem A késznek mutatkozása arra, hogy magát vizsgálat alá vesse, sem pedig olyan film C általi bemutatása, amelyben szexuális aktusban vett részt egy másik férfival, nem tekinthető elegendőnek annak a bizonyításához, hogy valamennyien homoszexuálisak. A miniszter figyelembe vette C következtetését – mivel a korábbi menedékjog iránti kérelmét nem a homoszexualitására alapozta –, valamint azt, hogy nem ismerte a Hollandiában működő, homoszexuálisok jogait védő szervezeteket. B tekintetében több indokot hozott fel, beleértve B-nek a következőkre vonatkozó bizonytalan beszámolóját: i) saját szexualitására vonatkozó érzései; ii) szexuális viszonyai; és iii) hogy hogyan kezelte szexuális irányultságának a felismerését egy muzulmán országban.

A holland Raad van State (államtanács) – amelyhez a miniszter határozataival szemben a három férfi fellebbezett – úgy vélte, hogy annak az ellenőrzése, hogy a felperes szexuális irányultság alapján tagja-e egy meghatározott társadalmi csoportnak, összetettebb lehet, mint az egyéb üldöztetési okok vizsgálata. Az elismerési irányelv nem ad iránymutatást abban a tekintetben, hogy a tagállamok milyen mértékben kérdezhetnek rá az állítólagos szexuális irányultságra, hogy állnak-e fenn korlátok, és ha igen, azok megegyeznek-e az egyéb okokon alapuló menedékjog iránti kérelmekre alkalmazandó korlátokkal. A Raad van State ezért azt kérdezi a Bíróságtól, hogy

¹ A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK irányelv (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.) (a továbbiakban: elismerési irányelv).

² C-199/12., C-200/12. és C-201/12. sz. egyesített ügyek, X, Y és Z. A Bíróság arról is határozott, hogy az üldöztetés megalapozottságához nem elegendő a homoszexualitás pusztán büntetni rendeltsége. A jogszabályokat olyan módon kell alkalmazni, hogy az az alapvető jogok súlyos megsértését eredményezze.

az uniós jog korlátozza-e a tagállamok cselekvését a hitelesség értékelésének elvégzése tekintetében, amikor a kérelmezők szexuális irányultságukon alapuló menekült jogállást kérnek.

Eleanor Sharpston főtanácsnok a mai napon ismertetett indítványában rámutat arra, hogy mivel a homoszexualitás nem tekinthető egészségi állapotnak, az azt alátámasztó okirati bizonyíték (amelynek a rendelkezésre állása a legtöbb esetben valószínűtlen) hiányában nincs objektív mód valamely személy állítólagos szexuális irányultságának tényleges bizonyítására. A személyes autonómia az Európai Unió Alapjogi Chartája által védett magánélethez való jog fontos eleme, következésképpen az egyénnek jogában áll saját szexualitását meghatározni. Ez azt jelenti, hogy **mindig a menedékkérő állítólagos szexuális irányultságának kell az értékelés kiindulópontját képeznie**. Mindazonáltal a menekültügyi rendszer integritása védelmének, valamint a rosszhiszemű kérelmek azonosításának a szükségessége – annak érdekében, hogy segítséget kaphassanak azok, akiknek valóban szükségük van a védelemre – azt jelenti, hogy a tagállamok számára lehetővé kell tenni az elismerési irányelv alapján azt, hogy megvizsgálják az ilyen nyilatkozatot.

E. Sharpston főtanácsnok hangsúlyozza, hogy **semmi olyan nem várható el a kérelmezőktől, ami aláásná emberi méltóságukat vagy személyes sérthetlenségüket**. Az elismerési irányelvben a tagállamok számára a hitelesség értékelésének elvégzése tekintetében kifejezett iránymutatás hiánya nem jelenti azt, hogy úgy járhatnak el, hogy nem veszik figyelembe az Alapjogi Chartában meghatározott átfogó követelményeket. **A tolakodó és megalázó jellegű módszerek használata** – mint az orvosi vagy pszeudo-orvosi vizsgálatok, például a fallometria³ – **sérti a testi és szellemi sérthetlenséghez, valamint a magánélethez való jogot**. A tolakodó kérdések is sértik ezeket a jogokat. Az ilyen kérdések nemcsak a szexuális cselekményekre vonatkozó pornográf és videó anyagokban rejlő bizonyítékokat kérnek, hanem az ilyen anyagok bizonyítékként történő bemutatására bátorítanak és azt elfogadják.

A főtanácsnok kételkedik az ilyen módszerek bizonyító erejében is, különbséget téve a hiteles és a rosszhiszemű kérelmezők között. Az orvosi vizsgálatok nem használhatók fel, mivel a homoszexualitás nem egy elismert egészségi állapot, a pszeudo-orvosi vizsgálatok pedig nem tudják bizonyítani a szexuális irányultságot. A kérelmezőnek a kifejezett kérdésekre adott válaszai soha nem meggyőző erejűek, mindenestre a „helyes” válaszokat ki lehet találni. Olyan bizonyítékokat, mint a személyes fotók vagy videók, szintén lehet hamisítani. Mivel tulajdonképpen lehetetlen a szexuális irányultság bizonyítása, a főtanácsnok úgy gondolja, hogy az olyan értékelési technikák, amelyek célja ez, nem képezhetik a menedékjogi iránti kérelmek értékelési folyamatának részét.

Még ha a menedékkérő bele is egyezik az ilyen vizsgálatba, kérdések feltevésébe vagy konkrét bizonyítékok rendelkezésre bocsátásába, E. Sharpston főtanácsnok úgy véli, hogy ez továbbra is sértené a menedékkérő alapvető jogait. A beleegyezés nem orvosolhatja az ilyen sérelmeket, valamint nem növelheti az ilyen módon megszerzett bizonyítékok bizonyító erejét. A menedékkérők sebezhető helyzetére tekintettel kérdéses az is, hogy ilyen beleegyezést teljesen szabadon és tájékozottan adták-e.

A főtanácsnok azt az álláspontot képviseli, hogy a fent ismertetett ilyen tolakodó vizsgálatok a homoszexuális viselkedés sztereotipikus feltételezésein is alapulnak, ami ellentmond az elismerési irányelv által előírt egyéni vizsgálatnak.

Az ilyen vizsgálat helyett **E. Sharpston főtanácsnok úgy véli, hogy az annak bizonyítására vonatkozó értékelésnek, hogy a menekült jogállást meg kell-e adni, ellenkezőleg arra kell összpontosítania, hogy a kérelmező hiteles-e**. Ez annak a vizsgálatát jelenti, hogy beszámolója hihető és következetes-e.

E tekintetben a főtanácsnok hangsúlyozza, hogy a menekültügyi eljárás inkább együttműködési, mintsem kontradiktórius eljárás. A hatóságoknak nem feladata a menedékkérő állításainak cáfolata, a menedékkérőnek pedig nem feladata állításainak a bizonyítása, hanem mindkét félnek

³ A fallometrikus vizsgálat az alany pornográfiára adott reakciójára összpontosít.

az a feladata, hogy egy közös cél érdekében együttműködjön. A főtanácsnok ezért úgy véli, hogy fontos, hogy a határozatot hozó tisztviselő vagy lássa a kérelmező viselkedését a beszámolója készítése során (amit a főtanácsnok előnyben részesít) vagy legalább álljon rendelkezésére az ilyen információt magában foglaló teljes jelentés. A főtanácsnok továbbá – annak az elvnek a tiszteletben tartása érdekében, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az őt hátrányosan érintő határozat meghozatala előtt meghallgassák – azt ajánlja, hogy a menedékkérőknek biztosítsák a lehetőséget az eljárás során a beszámolóik hitelességére vonatkozó bármely kérdésre történő válaszadásra, mielőtt a végleges határozatot meghozzák.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:

„[Europe by Satellite](#)” ☐ ☎ (+32) 2 2964106